

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1965-1966.

5 AVRIL 1966.

Proposition de loi modifiant la loi du 9 mars 1953 réalisant certains ajustements en matière de pensions militaires et accordant la gratuité des soins médicaux et pharmaceutiques aux invalides militaires du temps de paix.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La loi du 9 mars 1953 a rendu applicables aux invalides militaires du temps de paix, les lois coordonnées sur les pensions de réparation des invalides militaires de la guerre 1940-1945.

Après dix ans d'application, il est permis d'affirmer que le régime institué par cette loi a fait faillite. Rares sont les textes légaux qui ont soulevé plus de critiques de la part des juristes. Quant aux décisions des cours et tribunaux, elles témoignent éloquentement, par leurs contradictions, de la perplexité des juges.

Le Conseil d'Etat, dans une note relative à une matière connexe, dit à ce propos : « ... il y aurait pas mal de choses à dire concernant cette loi de 1953. On rendait applicables pour les invalidités du temps de paix, des textes rédigés pour les invalidités du temps de guerre, ce qui, évidemment, ne pouvait pas avoir lieu sans certaines modifications, ne fût-ce que des modifications de terminologie. De plus, le principe même était discutable. Si l'on conçoit l'indemnisation forfaitaire, basée comme en matière de dommages de guerre sur la notion du risque pour les invalides du temps de guerre, on conçoit plus difficilement cette même notion pour les invalides du temps de paix, car il s'agit d'une dérogation au droit commun ».

Dès 1953, dans un article du *Journal des Tribunaux*, M. J. Eeckhout attirait l'attention sur la portée de cette loi qui ne « tend à rien de moins qu'à soustraire aux

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1965-1966.

5 APRIL 1966.

Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 9 maart 1953 houdende sommige aanpassingen in zake militaire pensioenen en verlenging van kosteloze genees- en artsenijkunde verzorging voor de militaire invaliden van vreedstijd.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De wet van 9 maart 1953 heeft de gecoördineerde wetten op de vergoedingspensioenen van de militaire invaliden van de oorlog 1940-1945 toepasselijk gemaakt op de militaire invaliden van vreedstijd.

Na ruim tien jaar toepassing mag wel gesteld worden dat de regeling, door die wet ingevoerd, een mislukking is geworden. Zeldzaam zijn de wetteksten die zoveel kritiek van de juristen hebben uitgelokt. Wat de beslissingen van de hoven en rechtbanken betreft, die leveren door hun onderlinge tegenspraak het beste bewijs dat de rechters niet weten waaraan zich te houden.

In een nota met betrekking tot een aanverwant onderwerp verklaart de Raad van State : « ... er zou heel wat te zeggen zijn over deze wet van 1953. Voor invaliditeit van vreedstijd maakte men teksten toepasselijk die betrekking hadden op invaliditeit van oorlogstijd, wat natuurlijk niet kon geschieden zonder bepaalde wijzigingen, al was het maar in de terminologie. Bovendien was het principe zelf betwistbaar. Wel kan men voor de invaliden van oorlogstijd de forfaitaire schadeloosstelling aannemen, die, zoals inzake oorlogsschade, gegrond is op het begrip risico, maar ditzelfde begrip is moeilijker te verdedigen voor invaliden van vreedstijd, want het gaat om een afwijking van het gemeen recht ».

In een artikel in het « *Journal des Tribunaux* » vestigde de heer J. Eeckhout reeds in 1953 de aandacht op de strekking van deze wet die « niets minder beoogt

principes généraux de la responsabilité civile, les accidents mortels ou non, survenus en temps de paix aux militaires durant le service et par son fait, pour les soumettre à un régime de réparation forfaitaire indifférent à la notion de faute... ».

Il est aujourd'hui prouvé que le gouvernement de l'époque, qui a soumis aux Chambres le projet de loi, ne nourrissait pas de pareilles intentions. Les taux des anciennes pensions d'invalidité prévues par les lois coordonnées sur les pensions militaires étaient devenus insuffisants. Les taux des pensions de réparation, établis en 1947, paraissaient mieux adaptés. L'administration jugea très simple et très expédient d'appliquer aux invalides militaires du temps de paix — afin d'améliorer leur sort — les dispositions relatives aux invalides de guerre.

Elle ne s'avisa pas que le texte de l'article premier des lois coordonnées sur les pensions de réparation comportait une disposition dérogatoire au droit commun : « Toutes les pensions et allocations attribuées en exécution de la présente loi constituent une réparation forfaitaire et excluent l'attribution, pour le même fait dommageable, de toute autre indemnisation ».

Il importe aujourd'hui de redresser l'erreur commise en 1953. Lorsque la faute de l'Etat, ou de ses organes peut être prouvée, la victime d'un accident (ou ses ayants droit) doit pouvoir obtenir une indemnisation complète sur base des articles 1382 et suivants du Code civil. Il serait inique de continuer à traiter les invalides militaires du temps de paix comme des citoyens à droits réduits.

Par contre, il ne se concevrait pas davantage que l'Etat, condamné à réparer intégralement un dommage dont il est responsable, soit de plus obligé de verser une pension forfaitaire de réparation.

La présente proposition de loi tend à réaliser ces deux principes.

Quant au deuxième article de notre proposition, nous soulignons que cette disposition se justifie par le fait que les dommages et intérêts accordés par les tribunaux peuvent, dans certains cas, ne constituer qu'une indemnisation partielle. D'autre part, du point de vue social, il reste souvent préférable d'accorder une rente viagère plutôt qu'un capital. L'article 2 combine ces deux considérations, tout en demeurant équitable à la fois pour l'Etat et pour le bénéficiaire.

N. HOUGARDY.

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE PREMIER.

L'article 4, § 1er, alinéa 1er, de la loi du 9 mars 1953, réalisant certains ajustements en matière de pensions

dan de ongevallen, al of niet met dodelijke afloop, overkomen in vreedstijd aan de militairen, gedurende of als gevolg van de dienst, te onttrekken aan de algemene beginselen van de burgerlijke aansprakelijkheid, om ze te onderwerpen aan een stelsel van forfaitaire vergoeding dat geen rekening houdt met het begrip schuld... ».

Dat dit niet de bedoeling was van de regering, die het ontwerp van wet destijds aan de Kamers voorlegde, is inmiddels wel gebleken. De bedragen van de oude invaliditeitspensioenen, bepaald door de gecoördineerde wetten op de militaire pensioenen, waren ontoereikend geworden. De vergoedingspensioenen die in 1947 werden vastgesteld, leken beter aangepast. De administratie achtte het een zeer eenvoudige en zeer geschikte maatregel de bepalingen betreffende de oorlogsinvaliden toe te passen op de militaire invaliden van vreedstijd, ten einde hun lot te verbeteren.

Zij dacht er niet aan dat de tekst van artikel 1 van de gecoördineerde wetten op de vergoedingspensioenen een afwijkingsbepaling van het gemeen recht bevatte : « Al de krachtens deze wet verleende pensioenen en toelagen zijn een forfaitaire vergoeding, waardoor de toekenning van om 't even welke andere vergoeding voor hetzelfde schadelijk feit uitgesloten wordt ».

De vergissing die in 1953 werd begaan, dient thans te worden hersteld. Wanneer de schuld van de Staat of van zijn organen kan worden bewezen, moet het slachtoffer van een ongeval (of zijn rechtverkrijgenden) een volledige schadeloosstelling kunnen bekomen op grond van artikel 1382 v.v. van het Burgerlijk Wetboek. Het ware onrechtvaardig de militaire invaliden van vreedstijd te blijven behandelen als burgers met beperkte rechten.

Het zou daarentegen ook niet denkbaar zijn dat de Staat, veroordeeld tot de algehele vergoeding van een schade waarvoor hij aansprakelijk is, bovendien zou verplicht worden een forfaitair vergoedingspensioen uit te keren.

Dit voorstel van wet wil deze twee beginselen in toepassing brengen.

Wat betreft het tweede artikel van ons voorstel, wijzen wij erop dat deze bepaling hierdoor verantwoord wordt dat het kan voorkomen dat de schadevergoeding toegekend door de rechtbanken, in bepaalde gevallen slechts een gedeeltelijke schadeloosstelling is. Sociaal gezien blijft het anderzijds dikwijls verkieslijk een lijfrente te verlenen, veeleer dan een kapitaal. In artikel 2 wordt aan deze twee beschouwingen recht gedaan, terwijl de billijkheid wordt in acht genomen, zowel tegenover de Staat als ten opzichte van de begunstigde.

VOORSTEL VAN WET

EERSTE ARTIKEL.

Artikel 4, § 1, 1° lid, van de wet van 9 maart 1953, houdende sommige aanpassingen in zake militaire

militaires et accordant la gratuité des soins médicaux et pharmaceutiques aux invalides militaires du temps de paix, est remplacé par la disposition suivante :

« Les faits dommageables survenus en temps de paix après le 25 août 1947 tombent sous l'application des dispositions légales en matière de pensions de réparation dont bénéficient les invalides de la guerre 1940-1945, à l'exception de l'article premier, alinéa 3, des lois coordonnées sur les pensions de réparation. »

ART. 2.

Un paragraphe 3, rédigé comme suit, est ajouté à l'article 4 de la même loi :

« Si l'invalidé ou un ayant droit obtient, pour le même fait dommageable, des dommages et intérêts à charge de l'Etat, il peut néanmoins prétendre à la pension de réparation. Toutefois, la valeur théorique de la réserve mathématique constitutive de la pension est alors soustraite de l'indemnisation due par l'Etat. »

N. HOUGARDY.
R. VREVEN.
P. DESCAMPS.

pensioenen en verlening van kosteloze genees- en artsenijkundige verzorging voor de militaire invaliden van vreedstijd, wordt vervangen als volgt :

« Op de schadelijke feiten die zich in vreedstijd na 25 augustus 1947 hebben voorgedaan, zijn van toepassing de wetsbepalingen inzake vergoedingspensioenen welke voor de invaliden van de oorlog 1940-1945 gelden, met uitzondering van artikel 1, 3^e lid, van de gecoördineerde wetten op de vergoedingspensioenen. »

ART. 2.

Artikel 4 van dezelfde wet wordt aangevuld met een § 3, luidend als volgt :

« Indien de invalide of een rechtverkrijgende, voor een zelfde schadegeval, schadevergoeding ontvangt ten laste van de Staat, kan hij niettemin aanspraak maken op een vergoedingspensioen. In dat geval wordt de theoretische waarde van de wiskundige reserve die het pensioen vormt, evenwel afgetrokken van de door de Staat verschuldigde schadevergoeding. »